

Załącznik nr 3 do Uchwały
209/484/VI/2024 Zarządu Województwa Śląskiego
z dnia 30 stycznia 2024 r.

Uzasadnienie

do Regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Śląskiego przyjętego Uchwałą nr 209/484/VI/2024 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 30 stycznia 2024 r. zawierające informację o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Podstawa prawna:

art. 42 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.).

Prace planistyczne

Pierwotnie prace planistyczne w obszarze transportu dotyczyły przede wszystkim aktualizacji Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego. Uchwałą Nr 1880/278/V/2018 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 16.08.2018 roku Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego przystąpił do aktualizacji Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego.

W ramach prac diagnostycznych oraz merytorycznych, w listopadzie 2019 roku zorganizowano cykl warsztatów z samorządami (przedstawicielami subregionów), przewoźnikami publicznymi oraz gestorami różnych rodzajów transportu. Ich celem było przeprowadzenie dyskusji na temat doświadczeń oraz potrzeb w zakresie organizacji systemu transportu w regionie. Uczestnicy sformułowali wyzwania transportowe oraz przesłali listę ważnych projektów w zakresie transportu.

W ramach prac nad perspektywą finansową UE na lata 2021-2027, w maju 2020 roku Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej przekazało wytyczne Komisji Europejskiej

(Jaspers) pn. „Najlepsze praktyki w zakresie regionalnych planów transportowych (Polska)” przygotowane na potrzeby realizacji regionalnych planów transportowych (RPT), wypełniających warunkowość podstawową w Celu Polityki 3 na poziomie regionalnym dla polityki spójności UE 2021-2027. W przekazanych wytycznych przedstawiono szereg warunków do spełnienia, które swym zakresem z jednej strony znacznie rozbudowały warstwę strategiczną wymaganych planów transportowych podnosząc ich rangę w systemie dokumentów planistycznych regionu, a z drugiej strony wskazały na konieczność znacznego rozbudowania warstwy diagnostycznej w obszarze systemu transportu. Z uwagi na powyższe uznano, iż na poziomie regionu w obszarze transportu zostanie przygotowany jeden dokument tj. Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Śląskiego (RPT), który będzie zawierał w sobie warstwę strategiczną i dwa horyzonty czasowe 2030 i 2055 (zastąpi obecnie obowiązującą Strategię Rozwoju Systemu Transportu...), a jednocześnie będzie identyfikował kluczowe projekty i działania, które będą mogły być finansowane w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027.

Ponadto z uwagi na fakt, iż stopień szczegółowości wymaganych danych oraz informacji niezbędnych do przygotowania w ramach RPT wymagał licznych pogłębionych analiz, zdecydowano także, że dokument zostanie opracowany przez wykonawcę zewnętrznego wyłonionego w procedurze zamówienia publicznego.

Przystąpienie do opracowania

Zarządzeniem nr 151/20 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 24 listopada 2020 r., powołano Zespół ds. opracowania Regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Śląskiego spośród pracowników Urzędu Marszałkowskiego i jednostek podległych. Zadaniem zespołu było przygotowanie SOPZ oraz innych istotnych warunków zamówienia, a także nadzór nad realizacją umowy i odbiorem dokumentu. Zespół konsultował dokument na wszystkich jego etapach.

Oficjalnie do prac nad RPT dla Województwa Śląskiego Zarząd Województwa Śląskiego przystąpił w dniu 20 stycznia 2021 r Uchwałą nr 124/206/VI/2021.

W styczniu 2021 r. podano do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do opracowania RPT dla Województwa Śląskiego oraz o możliwości zgłaszania uwag do Założeń

do dokumentu do dnia 28 lutego 2021 r. Ogłoszenie opublikowano na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, w BIP, a także w prasie o zasięgu regionalnym. Dodatkowo zostały wysłane pisma do urzędów marszałkowskich województw ościennych. Wystąpiono także do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, z prośbą o uzgodnienie zakresu opracowania i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn. „Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Śląskiego”.

Na tym etapie prac wpłynęły informacje od jednostek samorządu terytorialnego dotyczące planowanych inwestycji transportowych, które stały się podstawą określenia zapotrzebowania na tego typu projekty w województwie.

Partycypacja społeczna

Za wyjątkiem ustawowych konsultacji, udział społeczny podczas prac nad dokumentem został zapewniony poprzez poniższe działania:

1. Etap diagnozy:
 - Badania ankietowe (przeprowadzane na etapie diagnozy na potrzeby modelowania ruchu, w których zadano dodatkowe pytania dotyczące jakości funkcjonowania transportu i preferencji co do jego zmian),
 - Wywiady pogłębione z przedstawicielami firm transportowych i samorządów w celu zidentyfikowania problemów transportowych w województwie śląskim,
 - Konsultacje z samorządami lokalnymi za pośrednictwem związków subregionalnych, z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią, województwami sąsiednimi oraz ekspertami Jaspers pełniącymi opiekę metodyczną nad opracowywanymi regionalnymi planami transportu.
2. Etap opracowania modelu ruchu
 - Model ruchu był konsultowany z jednostkami samorządu terytorialnego za pomocą związków subregionalnych oraz GZM.
3. Etap formułowania celów i opracowania wariantów rozwoju systemu transportu:
 - cztery warsztaty z przedstawicielami subregionów, GZM, gestorami infrastruktury i organizatorami transportu, ekspertami Jaspers, reprezentantami województw

ościennych oraz organizacji pozarządowych, którym zaprezentowano propozycje zapisów i poddano je dyskusji,

- wywiady pogłębione z przedstawicielami samorządów, ekspertów, przewoźników oraz organizacji pozarządowych – w celu poznania ich opinii i propozycji zmian celów i wariantów rozwojowych.

Dodatkowo dokument podlegał konsultacjom na każdym etapie z ekspertami Jaspers oraz z ekspertem zewnętrznym zakontraktowanym w ramach umowy z Województwem Śląskim.

Ostatnim etapem było skonsultowanie projektu dokumentu z Komisją Europejską, która zgłosiła uwagi odnoszące się do uwzględnienia w RPT inwestycji planowanych w dokumentach szczebla krajowego (w szczególności Krajowego Programu Kolejowego do 2030 r.), wprowadzenia korekt na proponowanych w RPT listach działań (ujętych w tabelach 40 i 41), ujęcia kwestii odnoszących się do rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (w szczególności odpowiedniego uwzględnienia unijnego rozporządzenia AFIR, uwzględnienia właściwego wskaźnika w części dedykowanej systemowi monitoringu realizacji zapisów RPT, przy uwzględnieniu celów wyznaczonych w „Krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych”). Ponadto Komisja zwróciła uwagę na odpowiednie uzupełnienie RPT o zapisy odnoszące się do bezpieczeństwa ruchu drogowego (wraz z uwzględnieniem odpowiedniego wskaźnika i powiązania z celami Narodowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2021-2030).

Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne projektu dokumentu pn. Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Śląskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, zgodnie z Uchwałą nr 1264/350/VI/2022 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 20 lipca 2022 r., przeprowadzono w okresie od 21 lipca do 15 sierpnia 2022 r.

Informację o przystąpieniu do konsultacji ogłoszono na stronie internetowej Województwa Śląskiego, na stronie BIP Urzędu, na stronie internetowej RPO WSL 2014-2020 oraz w prasie o zasięgu krajowym i regionalnym. Ponadto pisma o trwających konsultacjach przekazano:

- jednostkom samorządu terytorialnego (urzędom miast, gmin i powiatów),

- Związkowi Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, Związkowi Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego z siedzibą w Częstochowie, Związkowi Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku, Stowarzyszeniu AGLOMERACJA BESKIDZKA z siedzibą w Bielsku-Białej,
- Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii,
- Śląskiemu Związkowi Gmin i Powiatów,
- urzędom marszałkowskim województw ościennych,
- uczestnikom warsztatów, które odbyły się w trakcie prac nad dokumentem,
- członkom Zespołu ds. opracowania RPT.

Przez cały okres konsultacji, z dokumentami można było zapoznać się na stronach internetowych Urzędu, w tym BIP, jak również osobiście w ówczesnym Departamencie Rozwoju Regionalnego w Referacie Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

W ramach konsultacji zgłoszono 296 uwag. Wśród zgłaszających uwagi najliczniejszą grupę stanowili przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, 27 jednostek zgłosiło łącznie 140 uwag. Ponadto liczne uwagi zgłosili także przedstawiciele 8 organizacji, stowarzyszeń i instytucji - 34 uwagi. W grupie: organizatorzy, zarządcy i przewoźnicy transportu - 53 uwagi zgłosiło 7 podmiotów. 16 osób prywatnych, które wzięły udział w konsultacjach zgłosiło razem 69 uwag.

Szereg uwag dotyczyło wniosków o uruchomienie nowych połączeń komunikacją zbiorową. Jako, że Województwo przystępuje do aktualizacji Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego, zgodnie z Ustawą o publicznym transporcie zbiorowym, zrezygnowano z podawania w RPT szczegółowych połączeń, pozostawiając rozstrzygnięcia na poziomie planu. W tym celu w tabeli 41 dodano działania pn. Uruchomienie regionalnych połączeń kolejowych i/lub autobusowych wskazanych w Planie Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego oraz Uruchomienie połączeń kolejowych lub zwiększenie liczby kursów na nowych i przebudowywanych liniach kolejowych.

Drugą ważną grupą uwag były uwagi dotyczące wprowadzenia nowych inwestycji drogowych na listę inwestycji lub przesunięcie już wprowadzonych inwestycji w horyzoncie realizacji, lub nadanie im wyższego statusu. Każda inwestycja podlegała osobnej analizie. W przypadku inwestycji nowych, w pierwszej kolejności badano czy są to inwestycje o zasięgu lokalnym, jeśli tak to uwaga była odrzucana. Na listach inwestycji nie wpisywano tych o zasięgu lokalnym, ich zgodność z RPT można wykazać poprzez analizę spełniania celów planu. W przypadku inwestycji o większym niż lokalny zasięgu, analizowano spełnianie celów RPT przez inwestycję oraz jej stopień realizacji i w zależności od tego podejmowano decyzję o uwzględnieniu lub odrzuceniu uwagi. Zmiana planowanego okresu realizacji inwestycji następowała najczęściej w przypadku wykazania przez wnioskującego znacznego stopnia zaawansowania prac nad inwestycją.

Kolejną grupą uwag, były uwagi do diagnozy i wniosków z niej wynikających, w tym do analizy SWOT. Częściowo uwagi te wynikały z różnicy między okresami wykonywania diagnozy a przeprowadzania konsultacji projektu RPT. W przypadku gdy wnioskujący podawali nowe bardziej aktualne dane, były one wprowadzane do dokumentu. Niektóre uwagi wynikały z niezrozumienia lub nieodnalezienia w tekście odpowiednich zapisów, w takim przypadku uwagi wyjaśniano.

Ostatnią istotną grupą uwag były uwagi dotyczące rezygnacji z inwestycji zapisanych w RPT. W tych przypadkach powoływano się na szkodliwość inwestycji przy określonych ich parametrach i lokalizacji. Jednak w RPT nie określano szczegółowych parametrów technicznych i lokalizacji tych inwestycji, pozostawiając je do określenia na późniejszych etapach prac nad nimi np. w ramach SUMP. Natomiast w RPT zapisana została potrzeba ograniczenia szkodliwych oddziaływań, zwłaszcza w wyniku rozbudowy sieci drogowej, poprzez działania i inwestycje rekompensujące negatywne skutki (takie jak, uspokojenie ruchu, priorytety dla transportu zbiorowego, wsparcie elektromobilności i mobilności aktywnej). Potrzebę tą jeszcze bardziej uwydatniono dodając zapisy odpowiednich działań w tabeli 41 oraz załączniku 6.

Spośród 296 uwag, odrzucono (nie uwzględniono) 119 czyli około 40%, wyjaśniono 53 uwagi, częściowo uwzględniono 67 uwag i uwzględniono 57.

Szczegółowe zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych do projektu Planu wraz z Prognozą w ramach konsultacji społecznych wraz z odniesieniem się do nich stanowi załącznik nr 1 do Uzasadnienia.

Opinie RDOŚ i ŚPWIS

Jednocześnie, zgodnie z wymogami prawnymi, projekt dokumentu wraz z Prognozą został przekazany do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (ŚPWIS). W ramach konsultacji otrzymano pozytywną opinię Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego z dnia 25 lipca 2022 r. Natomiast od dnia 22 lipca 2022 r. trwały uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach – RDOŚ (pismo nr RR-RCAS.KW-00064/22), w ramach których RDOŚ wystosował szereg uwag dotyczących pogłębienia szczegółowości opisu wpływu inwestycji na obszary chronione. W efekcie został opracowany nowy dokument Prognozy, który otrzymał opinię Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach pismem z dnia 27 października 2023 r. (znak: WOOŚ.410.541.2023.AOK).

W oparciu o uwzględnione uwagi zgłoszone podczas konsultacji społecznych, po uzgodnieniach z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach, Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym oraz Komisją Europejską, zostały wprowadzone zmiany w tekście projektu Regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Śląskiego oraz Prognozy. Ostateczna wersja dokumentu została złożona pod obrady Zarządu Województwa Śląskiego w miesiącu styczniu 2024 r.